

Бізнес выбірае лічбавы дакументаабарот

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

— У аснове электроннага ўрада ляжыць анлайн-узаемадзеянне, якое скарае прыняцце кіраўніцкіх рашэнняў, у тым ліку пры аказанні дзяржаўных паслуг, — тлумачыць **намеснік дырэктара Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг Андрэй ФІЛІПЕНКА**. — Імгненны абмен дакументамі на тэрыторыі Беларусі забяспечвае Сістэма міжведамаснага электроннага дакументаабароту дзяржаўных органаў Рэспублікі Беларусь (СМДА).

— **Абарона даных, якія перадаюцца праз мабільны дадатак «Е-Паслуга», у тым ліку персанальных, забяспечана праз тэрмінальны рэжым работы з выкарыстаннем крыптаграфічных пераўтварэнняў у адпаведнасці з рэгламентавальнымі стандартамі Рэспублікі Беларусь.**

КАМУ ПАТРЭБНЫ ЭЛЕКТРОННЫ ПОДПІС?

У тыздзень, адзначыў намеснік дырэктара НЦЭП, сёння перасылаецца каля 150 тысяч электронных дакументаў, да Сістэмы міжведамаснага электроннага дакументаабароту падключана больш чым 16,8 тысячы абанентаў — не толькі ўсе дзяржаўныя органы і арганізацыі, але і іншыя суб'екты гаспадарання, якія ацанілі даступнасць і зручнасць электроннай камунікацыі з вялікай колькасцю контрагентаў.

— У мінулым годзе мы прапанавалі новае рашэнне па выкарыстанні электроннага дакументаабароту і СМДА для невялікіх кампаній — адпаведны сэрвіс з'явіўся ў асабістым электронным кабінете на адзіным партале электронных паслуг. Не выходзячы з асабістага кабінета, нараўне з атрыманнем розных паслуг можна арганізаваць і юрыдычна значны электронны дакументаабарот, — сказаў Андрэй Філіпенка.

З развіццём электронных сэрвісаў расце ў Беларусі і патрэбнасць у сродках электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП), якія шырока выкарыстоўваюцца ў сістэмах электроннага дакументаабароту, для падачы падатковых дэкларацый, статыстычнай і іншай справаздачнасці ў электронным выглядзе, а таксама дазваляюць атрымаць доступ да максімальна шырокага спектра электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур. Электронны лічбавы подпіс — аналаг уласнага подпісу ў лічбавым свеце — дазваляе здзяйсняць юрыдычна значныя дзеянні дыстанцыйна. За апошнія 10 гадоў (з 1 ліпеня 2014 года) у Беларусі выдадзена больш як 2 000 000 сертыфікатаў адкрытых ключоў праверкі ЭЛП. Штодзень іх колькасць павялічваецца ў сярэднім на 1500 адзінак.

У краіне ва ўсіх абласных і буйных раённых цэнтрах створана сетка з 44 пунктаў аказання паслуг на базе 12 рэгістрацыйных цэнтраў, паведамлі ў НЦЭУ: там аказваюць увесь спектр паслуг па рэгістрацыі карыстальнікаў, выпуску сертыфікатаў адкрытых ключоў, выдачы сродкаў ЭЛП.

— У рэгістрацыйных цэнтрах можна як атрымаць упершыню, так і падоўжыць сродкі ЭЛП, — сказаў Андрэй Філіпенка. — Але мы хочам нагадаць, што падоўжыць ЭЛП можна і анлайн.

У першым паўгоддзі 2024 года сертыфікат ЭЛП працягнулі больш як 150 000 уладальнікаў, паведаміў Андрэй Аляксандравіч. Прычым толькі 7000 скарысталіся электроннымі сэрвісамі па дыстанцыйным выданні сертыфікатаў ЭЛП без наведвання рэгістрацыйнага цэнтра. Між тым падоўжыць сертыфікат ЭЛП аддалена дазваляюць сэрвісы на адзіным партале

электронных паслуг (portal.gov.by) — не выходзячы з дому ці офіса, без папярэдняга запісу і наведвання рэгістрацыйнага цэнтра.

ЯК ПАДОЎЖЫЦЬ ЭЛП?

Алгарытм атрымання электронных паслуг па падаўжэнні сертыфіката ЭЛП просты, распавялі ў НЦЭП.

— Грамадзянін або індывідуальны прадпрымальнік можа скарыстацца паслугай 6.0.00 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката індывідуальнага прадпрымальніка (фізічнай асобы) з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката», — адзначыў намеснік дырэктара НЦЭП.

Атрымаўшы на электронную пошту апавяшчэнне, што тэрмін дзеяння сертыфіката ЭЛП заканчваецца, уладальніку неабходна:

- зайсці ў свой асабісты кабінет на portal.gov.by з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката ЭЛП;
- у асабістым кабінете выбраць электронную паслугу 6.0.00;
- азнаёміцца і пацвердзіць сваю згоду з Карыстальніцкім дагаворам і Публічным дагаворам;
- стварыць файл запыту ў адпаведнасці з Інструкцыяй;
- імпартаваць створаны файл запыту і пазначыць свае кантактныя даныя;
- выбраць спосаб аплаты і аплата паслугу.

За апошнія 10 гадоў (з 1 ліпеня 2014 года) у Беларусі выдадзена больш як 2 000 000 сертыфікатаў адкрытых ключоў праверкі ЭЛП. Штодзень іх колькасць павялічваецца ў сярэднім на 1500 адзінак.

Пасля пацвярджэння факта здзяйснення аплаты сістэма ў аўтаматычным рэжыме выдае сертыфікат і захаввае яго ў сховішчы сертыфікатаў. У асабістым кабінете адлюструюцца рэзультаты доступу да воблачнага сховішча. Таксама гэтыя рэзультаты будуць накіраваны па ўказаных уладальнікам кантактных даных.

Атрыманне сэрвісу па дыстанцыйным выданні сертыфіката электроннага лічбавага подпісу для юрыдычных асоб — двухфактарнае, расказалі ў НЦЭП. Спачатку супрацоўніку арганізацыі неабходна зайсці ў свой асабісты кабінет на portal.gov.by з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката і выбраць электронную паслугу 6.0.01 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката юрыдычнай асобы з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката (Супрацоўнік)». Патрэбна таксама пацвярджаць запыту кіраўніком арганізацыі (шляхам выбару паслугі 6.0.02 «Дыстанцыйнае выданне сертыфіката юрыдычнай асобы з выкарыстаннем дзейнага сертыфіката «Кіраўнік»). Але і для юрыдычных асоб працэдура дыстанцыйнага выдання сертыфіката ЭЛП нескладаная.

— Наяўнасць сертыфіката ЭЛП дае магчымасць доступу да электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур, рэалізаваных на адзіным партале электронных паслуг. Сёння іх звыш 570, і большасць з іх даступныя для заказу менавіта са строгай аўтэнтыфікацыяй (з выкарыстаннем асабістага сертыфіката ЭЛП, у тым ліку на ID-карце), — рэзюмаваў Андрэй Філіпенка.

НЕ ВЫХОДЗЯЧЫ З ДОМУ

Асабістыя кабінеты на адзіным партале электронных паслуг ёсць у кожнага беларуса, звесткі аб якім унесены ў Рэгістр насельніцтва. Актывацыя асабістага кабінета адбываецца пры першым уваходзе ў яго. Сёння на партале больш як 250 тысяч актываваных асабістых кабінетаў, паведаміў **намеснік дырэктара па інфармацыйных тэхналогіях Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг Ягор ВОРАНАЎ**.

З развіццём электронных сэрвісаў расце ў Беларусі і патрэбнасць у сродках электроннага лічбавага подпісу (ЭЛП), якія шырока выкарыстоўваюцца ў сістэмах электроннага дакументаабароту, для падачы падатковых дэкларацый, статыстычнай і іншай справаздачнасці ў электронным выглядзе, а таксама дазваляюць атрымаць доступ да максімальна шырокага спектра электронных паслуг і адміністрацыйных працэдур. Электронны лічбавы подпіс — аналаг уласнага подпісу ў лічбавым свеце — дазваляе здзяйсняць юрыдычна значныя дзеянні дыстанцыйна.

Магчымасці асабістага кабінета шырока, падкрэсліў ён. Сярод найбольш важных — напрыклад, выкарыстанне электроннага кашалька для заказу і аплаты электронных паслуг, здзяйсненне комплексных плацяжоў, а таксама сэрвіс электроннага дакументаабароту.

— Сёння мы бачым істотны рост цікавасці як грамадзян, так і бізнесу, і дзяржаўных арганізацый да выкарыстання асабістых кабінетаў на партале і атрымання паслуг анлайн, — сказаў Ягор Воранаў. — Калі ў 2022 годзе праз партал было аказана крыху больш чым 76 млн паслуг, то летась — ужо каля 128 млн паслуг. Сёлета штотымся аказваецца 11,5 млн паслуг.

У НЦЭП яшчэ раз нагадалі, што доступ да большасці паслуг на адзіным партале патрабуе абавязковай строгай ідэнтыфікацыі карыстальніка.

— Выкарыстанне ID-карт дазваляе аўтаматызаваць працэдуру ідэнтыфікацыі асобы, што таксама спрыяе развіццю электронных сэрвісаў, — падкрэсліў Ягор Воранаў. — Паколькі ID-карта з'яўляецца не толькі пасведчаннем асобы, але і носьбітам двух дадаткаў (ідэнтыфікацыйнага і электроннага лічбавага подпісу), карыстальнік можа аўтарызавацца з яе дапамогай на адзіным партале электронных паслуг, атрымаць доступ да свайго асабістага кабінета і заказаць паслугу не выходзячы з дому, анлайн.

Каб спрасціць працэдуру аўтарызацыі па ID-карце, Нацыянальным цэнтрам электронных паслуг распрацаваны мабільны дадатак «Е-Паслуга», нагадаў спікер. Карыстальніку неабходны смартфон з функцыяй NFC і, уласна, ID-карта. Прыкладзіце ID-карту да тыльнага боку смартфона, увядзіце PIN 1 — і актывуйце свой асабісты кабінет на Е-Паслуге.

— Абарона даных, якія перадаюцца праз мабільны дадатак «Е-Паслуга», у тым ліку персанальных, забяспечана праз тэрмінальны рэжым работы з выкарыстаннем крыптаграфічных пераўтварэнняў у адпаведнасці з рэгламентавальнымі стандартамі Рэспублікі Беларусь, — дадаў Ягор Воранаў.

Стаць карыстальнікам Е-Паслугі можна і не маючы ID-карты, звярнуў увагу прадстаўнік НЦЭУ. Аўтарызацыя магчымая па нумары тэлефона, e-mail, уліковым запісам у Google або Apple. Але ў гэтым выпадку вы не зможаце скарыстацца поўным спісам электронных сэрвісаў.

Мабільны дадатак «Е-Паслуга» пакуль даступны для выкарыстання толькі фізічнымі асобамі і толькі для сістэмы Android. Спампаваць яго можна ўжо сёння ў Google Play, Huawei AppGallery, Android RuStore. З моманту запуску дадату (20 снежня 2023-га) зафіксавана больш чым 5000 яго ўстановак.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

«РОДНЫ КРАЙ» НАГАДВАЕ ПРА 2025-Ы..

Пабачыў свет
адрыўны календар
на наступны год

Выдавецтва «Беларусь» па традыцыі працягвае выпуск адрыўных календароў. Ужо ў кнігарнях краіны можна знайсці і выданне, якое раскажа нам пра кожны з дзён наступнага года. Заказ і фінансавую падтрымку «Роднаму краю» ажыццявіла Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Тыраж календара — 3000 экзэмпляраў.

З выдавецкай анатацыі: «Вы трымаеце ў руках адрыўны календар «Родны край» на 2025 год — своеасаблівую энцыклапедыю на кожны дзень. У календары вы знойдзеце шмат цікавага пра нашу краіну, яе гісторыю, культуру, славытыя мясціны. Наш календар дапаможа вам прасачыць юбілейныя даты знакамітых людзей нашай краіны, славытых беларусаў, што жылі ў розны час. Значнае месца ў выданні адведзена роднай мове. Вы даведаецеся пра старажытныя міфалагічныя ўяўленні нашых продкаў...» Календар адкрываецца па традыцыі словамі Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь... «*Мы, беларусы, — мірныя людзі, // Сэрцам адданыя роднай зямлі...*» Нагадаем, што словы гімна належаць Міхасю Клімковічу і Уладзіміру Карызну, а музыка — Нестару Сакалоўскаму.

У 2025-м спаўняецца 1210 гадоў з дня нараджэння Мяфодзія (815—885) — славянскага асветніка, аднаго са стваральнікаў славянскай азбукі, прапаведніка хрысціянства. І ўжо лістак ад 2 студзеня 2025 года — напамін пра гэтае імя, пра гэтую падзею. Увогуле на старонках адрыўнага календара прысутнічае шмат згадак пра пісьменнікаў, асветнікаў, дзеячаў культуры. У 2025 годзе, нагадае «Родны край», юбілей наступных беларускіх пісьменнікаў: 16 студзеня — 120 гадоў з дня нараджэння беларускага дзіцячага пісьменніка Аляся Пальчэўскага; 16 лютага — 100 гадоў з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Івана Навуменкі; 21 сакавіка — 185 гадоў з дня нараджэння аднаго з пачынальнікаў сучаснай беларускай літаратуры Францішка Багушэвіча; 25 сакавіка — 120 гадоў з дня нараджэння паэта і акадэміка, вучонага-біёлага Аляся Вечара...

«Родны край» падказвае юбілейныя даты згадвання ў розных летапісах паселішчаў Беларусі. Не забыліся выдаўцы (шкада, што з выхадных даных невядомыя імёны ўкладальнікаў — тых шчырых рупліўцаў, хто працаваў над падрыхтоўкай календара) і пра розныя добрыя парады. Так што па традыцыі «Родны край» — не проста адрыўны календар з днямі-лісточкамі, а яшчэ і кніга даведачнага, сапраўды энцыклапедычнага характару.

Набыць календар «Родны край» можна ва ўсіх кнігарнях ААТ «Белкніга» — у Мінску і іншых рэгіёнах краіны, а таксама ў кнігарні «Акадэмікніга» ў Мінску па адрасе: праспект Незалежнасці, 72.

Прыемныя уражанні на кожны дзень! Прыемныя жыццёвыя адкрыцці з «Родным краем»!

Мікола БЕРЛЕЖ.